

ՏԱՂ ԵՍԻՐՈՒԹԵԱՆ

Սէր յառաւօտէն ճեմեալ
 Իւր անձուկ ծագամբն.
 Ծագումն արեւեալ անուն,
 Այն արուսեկին.
 Միթէ յայդ ի վայր վայրիդ,
 Տաւիդ տարածեալ.
 Կամ սիրոյ շրջան առեալ
 Աստեղը մոլորեալ:
 Նա ծով շաղին թաց առեալ,
 Գուռն արեւ ելեալ.
 Ծայրարձակ լեռանց բարձանց,
 Յօղ տարածանիւր.
 Արեւմտեան սեռի,
 Լրմամբ լիացեալ.
 Աղերս ձայնի առնէր,
 Ի ծայրս արեւու.
 Ի զարդ շաւղից փայլեալ,
 Ոսկեթել շողից.
 Շող երփն առ երփին փողով,
 Հովիտ շուշանի.
 Զարդ փայլենազարդ փայլից
 Գայր արեւելից:

Մի՛ դու նուաղենար լուսին
 Զարդ գիշերայնոյ.
 Ես սիրոյ պատգամս ունիմ
 Գիր ողջունաբեր,
 Լերին նմանեալ հովիտ
 Սէր եղբորորդւոյն.
 Վարս մանրանձրեւով լցեալ
 Յեռմամբ մարգարտով:
 Գանգուր ոսկեփող կիտուած
 Սափիրանափայլ.
 Այծեման նման դառնայր,
 Ի խնկաբեր լեռանց.
 Զանուշահոտութիւն խնկոց
 Ի մէջ տարածէր.
 Եղնորթու նման հանգէր
 Ընդ քրքած տաւաղէր.
 Ի միջօրէի զրտի

Խանդակաթ սիրով,
 Բարձր ի վեր դիտին ննջէր,
 Ընդդէմ փառանու:

Ով կանայք զարթիք տեսէք
 Որով պսակեաց
 Մայր աղեկիգեալ սիրով
 Զորդին անդրանիկ.
 Կանայք ի հանգէս արքոյն
 Հանգէպ գիշերոյ,
 Յորդոր թախանձեն զաղէտս
 Տաւիդ տարակոյս:
 Աւետիս ի տալ զուարդնոյն
 Զայնէր զո՞վ խնդրէք.
 Այն նազովրեցին յարեալ
 Խաչեալն ի հրէից,
 Հետեւող լինել բարեաց
 Երագահասիւք
 Ի ժամադրողին պայման
 Լեռն Գալիլեա.
 Դարձեալ խնդութեամբ գտին
 Զարբունին սիրով.
 Զսիրով սիրելոյն ետոյն
 Համբոյր ողջունի
 Սիրով զարթուեալ մերժեն
 Զերկիւղ կասկածին.
 Պետրոսեան դասուն
 Հոյլ ի հոյլ ճեմին.
 Ի յերեկորայ ժամուն
 Դուռն աղիւիք փակեալ.
 Դուք մի՛ երկնչիք եղբարք,
 Ես եմ Տէր Յիսուս.
 Բարձրաձայն զոչեաց թումաս
 Տէր իմ և Աստուած:
 Դու ես ճշմարիտ փրկիչ
 Որդին Աստուծոյ.
 Քեզ միշտ վայելէ պատիւ
 Ընդ չօր և Հոգւոյն
 Այժմ և յանվախճան ի փառս
 Յաւիտեան:

ՏԱՂ ԽԱԶԵ

Ի յերուսաղէմ զընամ
 Ի յայն աստուածաշէն քաղաքն,
 Ի յայն գեղեցկաշէն տաճարն
 Ի յայն շուշանի նման Սիոնն,
 Աննրմանի ո՞վ նրման, աննրման:

Հաւիկ մի պայծառ կացեալ, ի յայն խաչաթելին վերայ
 Թեւս արծաթածալ ունէր, արեգական շողոյն նրման:
 Զձայնիկն ողորմիկ ածէր, զաբրիէլեան փողոյն նրման:
 Զաչերն արտասուօք լընոյր, առաւօտուն ցօղոյն նրման:
 Այ գեղեցկագեղ հաւիկ, որ նստիս յայտ խաչաթելին վերայ,
 Զձայնիկդ ընդէ՞ր ողորմիկ ածես, զաբրիէլեան փողոյն նրման.
 Զաչերդ արտասուօք է՞ր լընուս, առաւօտուն ցօղոյն նրման.
 Այ գեղեցկագեղ հաւիկ, առ քեզ են աւետեաց հրաւէրս.
 Դու սէգ (երգս?) խաղի առեալ ցնծա:

Ես խաչ կանգնեալ կամիմ, ի խաչ ելանել կամիմ:
 Ի խաչ ելանել կամիմ, ի գերեզման մըտել կամիմ:
 Զդժոխս աւարել կամիմ, յերրորդ աւուր յառնել կամիմ
 Յերկինս համբառնալ կամիմ, ընդ աջմէ չօր նստել կամիմ
 Միւսանգամ ես զալ կամիմ, զմեղաւորս կշտամբել կամիմ:

Այս երկու հոգեշունչ և զմայլելի տաղերը կը հրատարակենք մեր մատենադարանին թ. 912 զրչագրէն որ «Գանձարան և տաղարան» մ'է, և օրինակուած է, ինչպէս զեկուցինք «Բագմավէպ»-ի նախորդ թիւին մէջ (Մարտ, 1932, էջ 100) փարիզի մէկ ձեռագրէն ՈՃՂ = 1241-ին զրուած:
 Արուեստը՝ որով յօրինուած են՝ կարելի չէ արժանաւոր տողերով բացատրել և վերլուծել. միայն այսչափ բանք որ սքանչելի նրբութիւն և հնչականութիւն մ'ունին անոնք զազափարնիրու շնորհալի շղթայումով և պատկերներու զունագեղ յօրինուածով: Թէեւ անծանօթ է հիշինակը, սակայն Նարեկի (իրեն ընծայուած տաղերուն և զանձերուն), Սարկաւազ վարդապետի և Շնորհալիի պէս հոգեշունչ և օծուն զրիչներու միայն կարելի է ընծայել զանոնք:
 «Տաղ յարութեան»-ը երեք մասերու կարելի է բաժնել. Ա. մասը հովուական սրնգի աստուածաշունչ քաղ-որութեամբ թռիչ մ'ունի, յարութեան արշալոյսի թրթռացում՝ լոյսի և սիրային զգացումներու:
 Բ. մասը «Դու մի՛ նուաղենար լուսին»-ը բուրումնաւէտ այգի, բուրաստան է, ուր եղբորորդւոյն սէրը, այծեմամբ, եղմորթը, միջօրէն, խումկիմ ու խամղակաթ սէրը համակ «Երգ երգոց»-ը կը բուրեն:
 Զարասութիւն մ'է Աւետարանի յարութեան պարզ ու սրտազրաւ էջերուն Գ. մասը՝ որ նոյնպէս արուեստի, զգացման և բանաստեղծութեան գեղեցիկ նմոյշ մ'է:
 «Տաղ Խաչի»-ն նոյն ներշնչումներով, օգեւորութեամբ և սիրային ճնշուշ թալկացումով, յիշեցնել կու տայ Սարկաւազ վ. ի քերթուածը Սարկակին վրայ, թէեւ հոս ո՞՞ր բարձրութիւն, և արուեստի անհամեմատ նրբութիւն կայ:
 Այս երկու տաղերուն կը կցենք զոյգ մ'ալ «Տաղ Աստուածածնի»՝ որպէս մայիսեան օրհներգ, այլուրեւ նախան կարգով զրուած: Առաջինը կը գտնուի վառքի զրչագիր թ. 3 «Խմբագրութեան»-ին մէջ, «Տաղարան» մ'է նախագիր, հաւանօրէն ԺԶ-ԺԷ զարկերուն: Հիշինակն ըլլալու է Պօղոս վարդապետ մը, ինչպէս կը փորձուինք մերմէ վերջի չորս տողերու սկզբնատառերէն (Ի Տ[էր] Պ[օղոս] Վ[արդապետ]):